

Grund- og nærhedsnotat om Kommissionens meddelelse om en ny vision for Det Europæiske Forskningsrum

KOM (2020) 628 final

Nyt forslag

1. Resumé

Kommissionen har den 30. september 2020 præsenteret en meddelelse om en ny vision for Det Europæiske Forskningsrum. Meddelelsen bygger videre på arbejdet med Det Europæiske Forskningsrum, som blev igangsat med Lissabonstrategien i 2000 og første gang relanceret i 2010.

Meddelelsen beskriver fire overordnede strategiske målsætninger for Det Europæiske Forskningsrum og herunder 14 konkrete initiativer, der skal være med til at realisere målsætningerne.

Regeringen bakker op om et stærkt og velfungerende Europæisk Forskningsrum, der bygger på et grundprincip om excellence. Regeringen bakker op om, at der sættes strategisk retning for investeringer i forskning og innovation, således at Det Europæiske Forskningsrum bidrager til EU's overordnede målsætninger om at fremskynde Europas grønne og digitale omstilling samt bidrager til at styrke Europas resiliens og beredskab over for fremtidige kriser.

2. Baggrund

Det europæiske forskningsrum blev etableret i 2000 som en del af Lissabonstrategien for vækst og beskæftigelse. Det sigter mod at opbygge et fælles videnskabeligt og teknologisk område for EU, skabe et indre marked for forskning og innovation, der fremmer den fri bevægelighed for forskere, videnskabelig viden og innovation og et mere konkurrencedygtigt europæisk erhvervsliv. Dette omfatter bl.a. en omstilling af det europæiske forskningslandskab mod mere samarbejde på tværs af grænserne, konkurrence på hele kontinentet, opbygning af en kritisk masse og koordinering samt forbedring af nationale forskningspolitikker og økosystemer. Siden 2009 har det også været et udtrykkeligt mål i Traktaten at virkeliggøre Det Europæiske Forskningsrum, som det fremgår af artikel 179 i TEUF.

3. Formål og indhold

Det Europæiske Forskningsrum relanceres med henblik på at tage højde for den udvikling, der har været i Europa de sidste ti år, herunder nye udfordringer. Kommissionen foreslår en ny vision baseret på følgende strategiske målsætninger, der kun kan gennemføres sammen med medlemsstaterne.

- i. **Prioritering af investeringer og reformer:** Fokus er at fremskynde den grønne og digitale omstilling, øge konkurrenceevnen og bidrage til genopretningen efter COVID-19. Dette kræver bedre analyse og evidens og

29. oktober 2020

Uddannelses- og
Forskningsministeriet
Jura og Internationale forhold

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Sagsbehandler
Inger Schow
Tel. 72 31 82 97
insec@ufm.dk

Ref.-nr.
182525

omfatter forenkling og fremme af samspillet mellem nationale og europæiske forsknings- og innovationssystemer. Princippet om excellence, hvorved forstås, at de bedste forskere med de bedste idéer opnår finansiering, er fortsat en hovedhjørneste for alle investeringer under forskningsrummet.

- ii. **Bedre adgang til excellence:** Fokus er at skabe mere excellente og stærkere forsknings- og innovationssystemer i hele EU, hvor bedste praksis spredes hurtigere. Medlemsstater, der er villige til at investere i at højne kvaliteten af deres forsknings- og innovationssystem bør tilskyndes og støttes, baseret på de særlige foranstaltninger og komplementariteter i Horisont Europa med strategier for intelligent specialisering under samhørighedspolitikken.
- iii. **Omsætning af forsknings- og innovationsresultater til økonomiske resultater:** Forsknings- og innovationspolitikkerne bør tage sigte på at fremme resiliens og konkurrenceevne i Europa. Dvs. at fremme Europas konkurrencemæssige førerposition i det globale teknologikapløb og forbedre forholdene for virksomheder, der investerer i forskning og innovation, udbrede nye teknologier og styrke udbredelsen og synligheden af forskningsresultater i økonomien og samfundet som helhed.
- iv. **Udbygning af forskningsrummet:** Fokus er at gøre yderligere fremskridt med hensyn til den frie bevægelighed for viden i et opgraderet og effektivt forsknings- og innovationssystem, navnlig ved at gå fra en koordineringstilgang til dybere integration mellem nationale politikker. Forskningsrummet vil fortsat fremme gode rammebetingelser og inklusion, bidrage til at udvikle de færdigheder, som forskerne har brug for med henblik på fremme af videnskabelig topkvalitet, og sammenkoble alle aktører i hele Europa.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Det fjerde mål fokuserer på at udbygge forskningsrummet i forhold til eksisterende prioriteter, hvorimod de øvrige tre mål skal udvide forskningsrummet hen imod nye prioriteter.

For at opfylde målsætningerne foreslår Kommissionen gennemførelse af en række initiativer i samarbejde med medlemsstater og interessenter i henhold til en *køreplan for Det Europæiske Forskningsrum*. Her fremhæves 14 initiativer:

1. Bekræftelse af EU's investeringsmål for forskning og udvikling på 3 procent af BNP og forslag om et nyt mål for de offentlige forskningsinvesteringer i EU på 1,25 procent af BNP, som medlemsstaterne skal opfylde inden 2030.
2. Etablering af forskningsrummets Forum for Transition til støtte for medlemsstaterne i forbindelse med koordinering og prioritering af nationale investeringer og reformer.
3. Støtte til medlemsstater, der halter bagefter EU's gennemsnitlige investeringer i forskning og udvikling i forhold til BNP med henblik på at øge deres samlede investeringer med 50 procent over de næste fem år.
4. Oprettelse af en særlig proces inden for forskningsrummets Forum for Transition for at skabe adgang til excellence og yde støtte til medlemsstater, der klarer sig mindre godt i forhold til forskning og innovation, med henblik på

at øge deres antal af ofte citerede publikationer med en tredjedel i løbet af fem år.

5. Udarbejdelse af fælles køreplaner for industriel teknologi.
6. Udvikle og afprøve et rammeprogram til støtte for Europas Fol-økosystemer, som bygger på eksisterende kapaciteter med henblik på at styrke excellencen og maksimere værdien af tilvejebringelse, udbredelse og udnyttelse af viden.
7. Ajourføre og udvikle vejledende principper for udnyttelse af viden og en adfærdskodeks for intelligent udnyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.
8. Nye redskaber til støtte for forskeres karriereudvikling.
9. Via Horisont Europa-programmet etablere en platform med åben adgang til peer-reviewed publikationer. Undersøge ophavsrettigheder med henblik på at gøre det muligt frit at udveksle offentligt finansierede peer-reviewed artikler. Sikre en europæisk åben videnskabscloud med forskningsdata og tjenester, der let kan findes, er tilgængelige, interoperable og videreanvendelige (Web of FAIR). Tilskynde til åben videnskabspraksis ved at forbedre forskningsvurderingssystemet.
10. Gennemføre hvidbogen fra Det Europæiske Forum for Forskningsinfrastruktur (EFSRI) og etablere en opdateret forvaltningsstruktur for forskning og teknologiinfrastrukturer.
11. Udarbejde en køreplan for aktiviteter med henblik på at skabe synergier mellem videregående uddannelse og forskning, navnlig med hensyn til at udbygge universiteternes dobbeltrolle.
12. Udarbejde inkluderende planer for kønsligestilling sammen med medlemsstaterne og interessenter for at fremme EU's strategi for ligestilling mellem kønnene inden for forskning.
13. Sammen med medlemsstaterne og interessenter arrangere deltagelsesbaserede videnskabskampagner rettet mod borgerne i hele Europa med henblik på at øge bevidstheden og styrke netværksaktiviteter.
14. Sammen med medlemsstaterne udvikle en metode til opstilling og gennemførelse af strategiske prioriteter, der bidrager til forskningsrummets dagsorden gennem det europæiske Forum for Transition og ved hjælp af en pagt for forskning og innovation i Europa.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om meddelelsen.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Høring

Meddelelsen er sendt i høring i EU-specialudvalget for forskning den 23. oktober 2020. Såfremt der indkommer høringssvar, vil et opdateret notat blive oversendt.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne generelt vil forholde sig positivt til meddelelsen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen bakker overordnet op om et stærkt og velfungerende Europæisk Forskningsrum, der bygger på et grundprincip om excellence.

Regeringen bakker op om, at der sættes strategisk retning for investeringer i forskning og innovation således, at Det Europæiske Forskningsrum bidrager til EU's overordnede målsætninger om at fremskynde Europas grønne og digitale omstilling samt bidrager til at styrke Europas resiliens og beredskab over for fremtidige kriser.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Samtidig er de nuværende prioriteter for Det Europæiske Forskningsrum stadig gyldige. Regeringen finder, at arbejdet med at forbedre effektiviteten af nationale forsknings- og innovationssystemer, optimere tværnationalt samarbejde og konkurrence, fokusere på ligestilling mellem kønnene og integrering af kønsaspektet i forskning og øge adgangen til og overførsel af videnskabelig viden forsat bør være en del af et moderniseret europæisk forskningsrum.

Det er en prioritet for regeringen at skabe øget indholdsmæssig sammenhæng mellem uddannelse, forskning og innovation. Det er i det lys positivt, at der er fokus på forbindelsen mellem Det Europæiske Forskningsrum og Det Europæiske Uddannelsesområde, herunder initiativet om europæiske universiteter.

Hvad angår den geopolitiske dimension af forskningsrummet, så finder regeringen det vigtigt, at der er fokus på gensidighed og en mere strategisk tilgang. Globalt samarbejde er centralt for videnskabeligt baserede løsninger på globale udfordringer, og internationalt samarbejde bør forsat være en vigtig prioritet. Samtidig bør der inden for Det Europæiske Forskningsrum være opmærksomhed på de udfordringer, dilemmaer og risici, der er forbundet med globalt samarbejde.

Regeringen bakker op om den fælles europæiske målsætning om at investere 3 procent af BNP i forskning og innovation. Samtidig lægger regeringen vægt på, at medlemsstaternes forsknings- og innovationssystemer er forskellige, og at virksomme incitamenter til at fremme private investeringer i forskning og innovation dermed kan adskille sig i de enkelte medlemsstater. Regeringen kan derfor ikke støtte et nyt mål for offentlige investeringer på 1,25 procent af BNP.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.